

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ  
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ  
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ  
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ  
Міжнародної науково-практичної конференції  
(Суми, 19-20 травня 2016 року)



Суми  
Сумський державний університет  
2016

Адміністративна відповідальність експерта передбачена ст. ст. 185-3, 185-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення [4], а саме за:

- злісне ухилення від явки в суд;
- злісне ухилення від явки до органів досудового слідства або дізнання.

Кримінальна відповідальність експерта передбачена Кримінальним кодексом України, а саме у ст. 384, ч. 1 ст. 385 та ч. 1 ст. 387. Кримінальна відповідальність експерта передбачається за такі правопорушення:

— завідомо неправдивий висновок під час провадження дізнання, досудового слідства, здійснення виконавчого провадження або проведення розслідування тимчасовою слідчою чи спеціальною тимчасовою слідчою комісією Верховної Ради України або в суді;

— відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків у суді або під час провадження досудового слідства, здійснення виконавчого провадження, розслідування тимчасовою слідчою чи спеціальною тимчасовою слідчою комісією Верховної Ради України чи дізнання;

— розголошення без дозволу прокурора, слідчого або особи, яка провадила дізнання чи досудове слідство, даних досудового слідства чи дізнання особою, попередженою в установленому законом порядку про обов'язок не розголошувати такі дані[5].

Отже, експерт в адміністративному процесі несе відповідальність за різні порушення. Звісно, висновок експерта не завжди має обов'язкову силу, але все одно свою певну роль у вирішенні справи він відіграє. І, на мою думку, ця роль є доволі вагомою оскільки доволі часто винести рішення у справі вдається лише після отримання висновку експерта, який фактично вирішує справу. Саме тому питання відповідальності експерта є доволі актуальним та потребує якихось інновацій та покращень. Адже, наприклад, через певну неуважність чи особисту зацікавленість експерт може зробити свій висновок неправильно, що у свою чергу може призвести до дуже негативних наслідків.

#### **ЛІТЕРАТУРА:**

1. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07. 2005 р. № 2747// Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, № 37. – Ст. 446.
2. Про судову експертизу: Закон України від 25.04.1994 р. № 4038//Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 28. – Ст. 232.
3. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради Української РСР. - 1984. - № 51. - Ст. 1122.
5. Кримінальний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III.

#### **ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВА СИСТЕМА» В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ**

***Солонар А. В.***

*к.ю.н., доцент кафедри АГПФЕБ юридичного факультету  
Сумського державного університету*

***Уткіна М. С.***

*аспірантка кафедри АГПФЕБ юридичного факультету  
Сумського державного університету*

Постійний розвиток демократичного суспільства і держави в цілому вимагає нових підходів до розуміння сутності тих або інших правових категорій. Тлумачення поняття «фінансова система» завжди є предметом активних дискусій серед представників наукового співтовариства. Щодо визначення поняття фінансової системи існує низка підходів, що зумовлено динамічністю та багатогранністю даної дефініції. У зв'язку із швидкими темпами євроінтеграційних процесів, доречним видається дослідження визначення поняття фінансової системи не лише в Україні, а і за кордоном, що, в свою чергу, актуалізує проведене дослідження.

Визначити поняття «фінансова система» можливо лише характеризуючи категорії, які є її складовими а саме – «фінанси» та «система». Це зумовлено тим, що дані поняття є базою для з'ясування сутності категорії «фінансова система» в цілому, а поняття «фінанси» є важливою теоретичною основою функціонування фінансової системи будь-якої держави.

Фінанси як правову категорію можна використовувати в двох аспектах: широкому та вузькому.

У широкому значенні фінанси використовують у багатьох галузях права. У вузькому значенні фінанси використовують винятково у грошових фондах держави і територіальних громад. Фінанси – це відносини між людьми з приводу формування, розподілу й використання грошових фондів [1].

В свою чергу, існує низка визначень поняття «система», які якомога точніше відображають зміст та основні ознаки даної дефініції. Так, Великий тлумачний словник сучасної української мови містить наступне визначення системи: «система – порядок, зумовлений правильним розташуванням і взаємним зв'язком частин чогонебудь» [2, с. 1126].

Словник Webster's Revised Unabridged Dictionary (1928) надає наступне визначення поняття системи: «сукупність чогось, упорядкована як ціле; план або схема, яка складається з багатьох частин, об'єднаних таким чином, щоб створити ланцюг взаємозалежностей; постійне об'єднання принципів або елементів, які становлять єдине ціле» [3].

Виходячи із вищенаведених визначень поняття «система», робимо висновок, що її головними ознаками є: цілісність - ємерджентність, єдність елементів, комплексність, наявність злагодженого взаємозв'язку її складових частин та упорядкованість розташування - ієрархічність.

Таким чином, фінансова система є не лише сукупністю окремих певних елементів, а сукупністю взаємопов'язаних елементів, що мають однорідні ознаки.

Якщо проаналізувати визначення поняття «фінансова система» представників наукового співтовариства, можна зробити висновок, що превалюють три концепції її праворозуміння, а саме фондова концепція, інституційна та посуб'єктна концепції [4, с. 422].

Згідно з фондовою концепцією, фінансову систему утворюють бюджет, позабюджетні фонди, кредитний фонд, страховий фонд, фінансові ресурси суб'єктів господарювання з подальшою диференціацією типів та видів фінансових фондів. Така концепція лише окреслює певну сукупність фінансових фондів, які виступають безпосереднім об'єктом фінансової діяльності і з приводу яких складаються фінансові правовідносини.

Інституційна концепція виходить з функціональної своєрідності окремих фінансових інститутів, таких як державні доходи, державні видатки, страхування,

державний кредит, банківський кредит, грошовий обіг тощо. Враховуючи наведене, слід зазначити, що окреслена концепція не говорить про наявність зв'язку перелічених фінансових інститутів.

Посуб'єктна концепція базується на визначенні органу, що здійснює управління фондом або інститутом чи володіє речовим правом певного виду щодо мобілізованих фінансових ресурсів. Тут виділяється бюджет, позабюджетні фонди, фінанси господарюючих суб'єктів, страховий фонд, кредитний фонд, муніципальні фінанси, інвестиційні фонди тощо. Подібний метод систематизації теж не зовсім вдалий, оскільки побудований на ознаках, що мають службовий характер і не пов'язані з природою та суттю фінансових відносин. Зазначена концепція зосереджується на структурі системи суб'єктів фінансової системи і можна сказати, що, у даному випадку, фінансова система розглядається як об'єкт адміністративно-правового регулювання.

В. М. Опарін наголошує на тому, що дослідження проблематики фінансової системи необхідно розглядати у двох зрізах: за змістовним наповненням та інституціональною будовою [5, с. 7].

За змістовним (сутнісним) наповненням, фінансова система – це сукупність відокремлених, проте, взаємопов'язаних ланок (фінансів суб'єктів підприємницької діяльності, державних (публічних фінансів), міжнародних фінансів, фінансового та страхового ринку), які відображають особливі форми фінансових взаємовідносин. Тобто, даний підхід зосереджений на тлумаченні фінансової системи через призму фінансів.

За інституціональною будовою, фінансова система – це сукупність фінансових інститутів, які забезпечують її ефективне функціонування, організацію та здійснення фінансової діяльності її суб'єктами. У свою чергу, вищенаведений підхід тлумачить фінансову систему через призму фінансових інститутів.

Враховуючи розгалуженість підходів до тлумачення поняття фінансової системи, вітчизняні науковці не можуть дійти єдиної точки зору. При цьому, зарубіжні науковці, в переважній більшості, вважаються прихильниками інституціональної будови фінансової системи. Зокрема Дж. Ван Хорн (американський фінансист), вважає, що фінансова система – це сукупність низки установ і ринків, які надають свої послуги фірмам, громадянам, а також урядам [6, с. 178].

В свою чергу, професор Гарвардського університету Н. Г. Менк'ю визначає фінансову систему як «сукупність економічних інститутів (ринків цінних паперів, банків, взаємних (пайових) фондів, пенсійних фондів, кредитних спілок, страхових компаній тощо), які допомагають спрямувати ресурси осіб, які мають намір зробити заощадження, до тих, хто потребує позикових коштів, у формі інвестицій» [7, с. 331].

З. Боді і Р. Мертон характеризують фінансову систему як «сукупність ринків та інших інститутів, що використовуються для укладання фінансових угод, обміну активами і ризиками. Ця система включає в себе ринки акцій, облігацій та інших фінансових інструментів, фінансових посередників (таких як банки і страхові компанії), фірми, які пропонують фінансові послуги (наприклад, фінансово-консультаційні компанії), і органи, які регулюють діяльність всіх цих установ» [8, с. 38].

Аналізуючи вищезазначене, робимо висновки про те, що при визначенні фінансової системи зарубіжними науковцями, основну увагу в більшості випадків при розкритті змісту даної дефініції зосереджено на фінансових інституціях та фінансах, залишаючи поза увагою вагому роль управлінських структур. В свою чергу, поняття

фінансової системи в Україні на сьогодні можна розглядати щонайменше у двох аспектах. По-перше, як сукупність фінансово-правових інститутів, кожний з яких сприяє утворенню і використанню фондів грошових коштів, а, по-друге, як сукупність державних органів та установ, що здійснюють фінансову діяльність.

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Воронова Л. К. Фінансове право України : підручник / Л. К. Воронова. – К. : Прецедент, Моя книга, 2006. – 448 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел]. – К. ; Ірпінь : Перун, 2002. – 1440 с.
3. Webster's Revised Unabridged Dictionary. – Chicago : The University of Chicago, 1913. – р. 1465.
4. Фінансова енциклопедія / О.П. Орлюк, Л.К. Воронова, І.Б. Заверуха ; [за заг. ред. О.П. Орлюк]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 472 с.
5. Опарін В.М. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти): автореф. дис. ... доктора ек. наук: 08.04.01 / Опарін В.М.; КНЕУ імені Вадима Гетьмана. – Київ, 2006. – 33 с.).
6. Євроінтеграційний розвиток фінансової системи України / [за ред. І. Я. Чугунова]. – К.: Акад.фін.упр., 2009. – 471 с
7. Мэнкью Н.Г. Принципы экономики / Мэнкью Н.Г.. – СПб: Питер Ком, 1999. – 784 с.
8. Боди З. Финансы / Боди З., Мертон Р.К.; [пер. с англ.] – М.: Издательский дом «Вильямс», 2008. – 592 с.

### ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

**Титарев В.І.**

*студент V курсу юридичного факультету  
Сумського державного університету*

**Науковий керівник: Гаруст Ю.В.**

*д.ю.н., доцент кафедри АППФЕБ юридичного факультету  
Сумського державного університету*

*Будь-яка держава має свою унікальну фінансову систему. Вона визначається правовим режимом, економічним становищем, теоретичними засадами а також станом розподільчих процесів в даній країні. Фінансова система України за останні роки зазнала істотних змін, але велика їх частина не має відповідного відображення у законодавстві. Україні необхідна чітка адміністративна та правова основи управління податково-бюджетною сферою.*

Фінансову систему можна розглядати як сукупність органів державної влади та місцевого самоврядування, які здійснюють у межах своєї компетенції керівництво фінансовою діяльністю держави та підприємств, установ, організацій, що беруть у ній участь.

Кожна ланка фінансової системи являє собою визначену сферу фінансових відносин, а фінансова система в цілому — сукупність різноманітних сфер фінансових відносин, у процесі яких утворюються і використовуються фонди коштів. Іншими словами, фінансова система - це система форм і методів утворення, розподілу і використання фондів коштів держави і підприємств. [1]

Перед Україною як незалежної, демократичної, соціальної та правової держави постає проблема розбудови власної фінансової системи.